

Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman Anlayışı ve Rekreatif Uygulamalar

Recep Sürhat Müniroğlu¹, Muhammed Öniş², İshak Göçer³

¹Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ORCID ID:0000-0003-1250-5420

²Erciyes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ORCID ID:0000-0002-1516-3449

³Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ORCID ID:0000-0002-2337-2240

Öz

Günümüzde gelişmiş teknoloji sayesinde bir kişinin günlerce uğraşıp yapabileceği işi bir makina dakikalar içerisinde yapabilmektedir. Bu durum şehir yaşantısında standart çalışma saati modelini geliştirerek kişilerin daha fazla serbest zamanlarının oluşmasına olanak tanımıştır. Bilinçli bireyler bu serbest zamanlarını doğru bir şekilde değerlendirebilirken bazıları da sosyal medya ve dijital oyun bağımlılığıyla bu serbest zamanlarını boşa harcamakta hatta bu bağımlılığın sonucunda ortaya çıkan bazı hastalıklarla mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar. Sağlıklı bireyler sağlıklı toplumun temel taşları olduğu için bireylerin serbest zamanlarını doğru biçimde değerlendirebilmeleri toplumsal anlamda önemlidir. Dolayısıyla toplumda serbest zamanını değerlendiremeyen veya yanlış yollarla serbest zamanlarını boşa harcayanların çeşitli rekreatif etkinliklerle serbest zamanlarını doğru bir şekilde değerlendirmelerine yol gösterilmeli ve olanak sağlanmalıdır. Bu görev öncelikli olarak belediyelere düşmektedir, çünkü yerel yönetim kuruluşları içerisinde halka en yakın kuruluşlar belediyelerdir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye’de bazı belediyelerin bireysel ve toplumsal sağlık için rekreatif etkinliklere verdiği önemi açıklamak, yapmış oldukları ve yapacakları rekreasyon uygulamalarını araştırmak, rekreasyon tesislerini ve uygulama türlerini incelemek ve örnek verilen illerin durumuna göre ülke geneline genelleme yapmaktır. Araştırmanın verileri literatürden derlenen bilimsel çalışmaların sonuçları ve belediyelerin internet sayfalarında paylaştığı sosyal faaliyet takvim ve raporları ile elde edilmiştir. Sonuç olarak; bazı belediyelerin inşa ettiği rekreasyon alanlarının ve uyguladığı rekreatif etkinliklerin insanların serbest zamanlarının değerlendirilmesine, dolaylı olarak sosyal medya ve dijital platformların kullanımının azaltılmasına olumlu yönde katkısının olduğu ve bazı belediyelerin ise bu konuda yetersiz kaldığı tespit edilmiştir.

Orijinal Makale

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 09.05.2023

Kabul Tarihi: 22.06.2023

Online Yayın Tarihi: 23.06.2023

Anahtar kelimeler: Belediye, boş zaman, rekreasyon, serbest zaman, yerel yönetim.

Leisure Concept and Recreational Practices in Local Municipalities

Abstract

Today, thanks to advanced technology, a machine can do the work that a person can do for days in minutes. This situation has allowed people to have more free time by developing the standard working hour model in city life. While conscious individuals can use their free time correctly, some waste their free time with social media and digital game addiction and even have to struggle with some diseases that arise as a result of this addiction. Since healthy individuals are the cornerstones of a healthy society, it is socially important for individuals to use their free time correctly. Therefore, those who cannot make use of their free time in the society or waste their free time in wrong ways should be guided and enabled to use their free time correctly with various recreational activities. This task primarily falls to the municipalities, because among the local government organizations, the closest institutions to the public are the municipalities. In this context, the aim of the study is to explain the importance some municipalities in Turkey give to recreational activities for individual and social health, to research the recreational practices they have done and will do, to examine the recreation facilities and the types of practices, and to generalize to the whole country according to the situation of the provinces given as examples. The data of the research were obtained with the results of scientific studies compiled from the literature and the social activity calendar and reports shared by the municipalities on their internet pages. In conclusion; It has been determined that the recreation areas built by some municipalities and the recreational activities they implement have a positive contribution to the evaluation of people's free time, indirectly reducing the use of social media and digital platforms, and some municipalities are insufficient in this regard.

Original Article

Article Info

Received: 09.05.2023

Accepted: 22.06.2023

Online Published: 23.06.2023

Keywords: Municipality, free time, recreation, leisure, local government.

Sorumlu Yazar: Muhammed ÖNİŞ
e-mail: muhammedoniz85@gmail.com

GİRİŞ

İnsanların hem iş hem de sosyal hayatında mutlu olmalarını sağlayabilecek en önemli unsur sağlıktır (Diener, 1984). Ancak, çağımızın en önemli sıkıntılarından birisi hareketsiz yaşam tarzının neden olduğu sağlık sorunlarıdır (Öniz ve Göçer, 2021). Sağlıklı yaşam için fiziksel hareketlilik şarttır. İnsanoğlu ilk çağlardan beri, yaşamını devam ettirebilmek için doğası gereği harekete ihtiyaç duymuş ve sürekli çalışmıştır (Çuhadar vd., 2019). Ancak insanoğlunda bu sürekli hareket ve çalışma durumu beraberinde monotonluğu ve sıkıcı bir durumu meydana getirmiştir. İnsanların kendilerini bu sıkıcı durum ve monotonluktan kurtarmaları, gündelik yaşamlarında yenilenip canlanmaları, tekrar motive olmaları ve enerji elde etmeleri gereksinim haline gelmiştir. Bu gereksinimleri karşılayabilmek amacıyla “rekreatif etkinlik” faaliyetleri oluşturulmuştur (Koçyiğit ve Yıldız, 2014; Özşaker, 2012; Yayla ve Çetiner, 2019; Yıldız vd., 2012). Bu rekreatif etkinlik faaliyetleri doğru bir şekilde uygulandığında bireylerde gelişim desteklenmekte ve bu sayede bireylerin tatmin seviyeleri artmaktadır. Öyle ki hem bireysel hem de toplumsal anlamda çok önemli olan serbest zaman etkinliklerinin psikolojik ve fizyolojik sorunlarla baş etmede ve toplumun yaşam kalitesini artırmada çok önemli olduğu yapılan araştırma sonuçlarıyla gösterilmiştir (Mutlu vd., 2011; Yayla ve Çetiner, 2019).

Son yıllarda kişilerin serbest zamanlarını değerlendirme faaliyetleri bir tür yaşam şekli haline almıştır (Yayla ve Çetiner, 2019). Rekreatif etkinliklere halkın talebinin artmasıyla birlikte kentlerde bu artan taleplerin karşılanmasına yönelik yerel yönetimlerin çalışmaları da hızla artmaktadır (Temel ve Akyol, 2016; Aylan ve Şalvarcı, 2018). Günümüzde teknoloji o kadar ilerlemiş durumdadır ki endüstri devrimiyle birlikte gelişen bu teknoloji sayesinde insanoğlunun yapacağı birçok iş artık robotlar ve yapay zekâ ile yerine getirilebilmektedir ve bu durum da iş hayatında çalışma saatlerinin kısalmasına ve buna paralel olarak da kişilerin serbest zamanlarının artmasına yol açmaktadır (Aydın ve Yaşartürk, 2017; Lapa vd., 2018; Özşaker, 2012). Artan serbest zamanla birlikte serbest zamanın değerlendirilebilmesi ve rekreasyonel hizmetlerin sunulabilmesi konuları çok daha önemli bir hal almaktadır. Rekreasyonel uygulamalar özellikle büyük şehirlerde kalabalık şehir hayatıyla baş etmenin en önemli unsurlarından biri olarak görülmektedir (Aydın ve Yaşartürk, 2017; Karaküçük ve Başaran, 1996; Yaşartürk ve Yılmaz, 2019). Rekreasyonel etkinlikler kişilerde bir doyum hissi oluşturmakta ve bu da yaşamdan alınan zevk oranını artırmaktadır. Dolayısıyla kişilerin serbest zamanlarını aktif ve doğru bir şekilde değerlendirmeleri başta iş hayatı olmak üzere aile hayatı ve sosyal yapılanma gibi birçok konuda çok etkili olmaktadır (Özşaker, 2012;

Yaşartürk ve Yılmaz, 2019; Yıldız vd., 2012). Diğer taraftan, devletin sahip olduğu spor politikaları toplum sağlığında en temel unsurlardır (Ustalar vd., 2021). Sağlıklı yaşam bilinciyle günümüz toplumunda rekreasyonel etkinlik talebi oldukça artmıştır. Rekreasyonel etkinliklere toplum talebinin artmasıyla birlikte rekreasyon uygulamaları da artık bir devlet politikası haline gelmiştir. Öyle ki 5393 sayılı belediye kanunu politikası ile devlet, yerel yönetimlere park ve rekreasyon alanlarının yapılması doğrultusunda sorumluluklar yüklemiştir (WEB 19, 2023). Yerel yönetimler ise bu sorumluluk çerçevesinde, bütçeleri dâhilinde rekreasyonel alanlar inşa etmiş ve çeşitli etkinlikler uygulamışlardır. Ancak bu durum inşa edilen rekreasyonel alanların verimliliği konusunda çeşitli tartışmalar meydana getirmiştir. Bu yüzden rekreasyonel alanların ve uygulamaların çocuk, genç, yetişkin fark etmeksizin kişiler üzerindeki etkisini saptamak ve bu doğrultuda bilinçli kararlar almak hem devlet politikaları hem de yerel yönetimler açısından önem arz etmektedir (Lapa vd., 2018; Ustalar vd., 2021).

Büyükşehirlerde yaşayan, daha fazla serbest zamana sahip, bilinçli insanlar bu serbest zamanlarını heba etmemek için etkinlikler aramakta ve yaşadıkları çevrenin daha yeşil, daha sağlıklı ve daha mutlu olmasını arzu etmektedirler. İnsanlar şehir merkezlerinde inşa edilen alışveriş merkezlerinde, tiyatro binalarında, sinema salonlarında, eğlence merkezlerinde, piknik ve mesire alanlarında, çocuk oyun sahalarında, yürüyüş ve koşu yollarında, parklar ve yeşil alanlarda istirahat etmek, etkinliklerle eğlenceli zaman geçirmek ve sağlıklı yaşamak istemektedirler. Ayrıca bu tür merkez ve rekreasyonel uygulamalara ulaşımın kolay ve hızlı olmasını da talep etmektedirler (Çuhadar vd., 2019; Koçyiğit ve Yıldız, 2014).

Serbest Zaman

Genel anlamda serbest zaman, bireylerin özgür oldukları zaman dilimini kapsamaktadır ve bu zaman diliminden kastedilen, kişinin tercihinine dayalı olması, kişide memnuniyet, eğlence ve mutluluk duygusu oluşturmaktadır (Ardahan ve Lapa, 2010; Metin vd., 2013; Pearson, 2008; Yıldız vd., 2012). Serbest zaman, insanların okul, çalışma ve zorunlu olarak kendisine ayıracağı zaman diliminin dışında kalan özgürce ve seçme hakkına sahip bir şekilde kullanabileceği zaman dilimini ifade etmektedir (Ardahan ve Lapa, 2010; Çuhadar vd., 2019; Karaküçük ve Başaran, 1996; Özşaker, 2012; Yaşartürk ve Yılmaz, 2019). Diğer bir ifadeyle serbest zaman çalışmak, yemek, uyumak gibi fizyolojik ihtiyaçların karşılanması için harcanan zamandan arta kalan zaman anlamına gelmektedir (Ustalar vd., 2021; Yaşartürk ve Yılmaz, 2019). Serbest zaman toplumsal yaşamda önemli bir yer tutmaktadır ve günümüzde varlığına en çok ihtiyaç duyulan bir zamansal alanı temsil etmektedir. Teknolojinin ilerlemesi

endüstriyi geliştirmiştir ve endüstrileşmiş olan tüm toplumlarda mesai saatleri kısaldığı için kişilerin sahip oldukları serbest zaman dilimleri de giderek artmıştır. Serbest zaman özellikle çalışan sınıf için yoğun çalışma koşullarından kurtulmak ve yeniden çalışabilecek motivasyonu elde edebilmek için çok önemlidir (Mutlu vd., 2011). Yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında bireylerin rekreasyonel etkinliklere yönelme sebepleri; arkadaşlarla takılma, daha sosyal olma, ilgi alanlarını keşfetme, günlük hayatın stres ve monotonluklarından kurtulma ve sağlıklı yaşamı devam ettirebilme olarak belirtilmiştir (Tez vd., 2014). Benzer şekilde bu çalışmalarda kişilerin serbest zamanlarını doğru bir şekilde değerlendirdiklerinde ruhen daha sağlıklı oldukları ve kendilerini daha rahat gerçekeştirebildikleri sonuçları elde edilmektedir (Passmore ve French, 2001; Yıldız vd., 2012). Diğer taraftan gerek çalışma hayatı ve gerekse de sosyal hayat olmak üzere çağın gerektirdiği zorunlu değişikliklere göre serbest zaman etkinliklerini de yenileyip geliştirmek gerekmektedir (Parr ve Lashua, 2004; Yaşartürk ve Yılmaz, 2019).

Serbest zaman ve rekreasyon kelimeleri birbirlerinin yerine çok sık kullanılmakta ve bu durum ise karışıklık meydana getirmektedir. Oysa ki serbest zaman ve rekreasyon bir şekilde birbiri ile örtüşe bile tam olarak aynı durumu ifade etmemektedir (Yıldız vd., 2012). Bu yüzden rekreasyon kavramını ayrı bir başlık ve ayrı bir tanımla açıklamak gerekmektedir.

Rekreasyon

Rekreasyon Latince “recreate” kelimesinden türemiştir ve “yeni şeyler yaratmak”, “yenilenmek” ve “ruhsal açıdan yenilik” anlamlarına gelmektedir. Rekreasyon insanların serbest zamanlarını değerlendirdikleri etkinliklerin tamamını kapsamaktadır. Rekreasyon, sosyal anlamda kabul görmekte, bireylerin ruhlarını ve bedenini yenilemekte ve gönüllülüğü esas almaktadır (Karaküçük ve Başaran, 1996; Koçyiğit ve Yıldız, 2014; Metin vd., 2013; Sevin ve Kübra, 2019; Ustalar vd., 2021). Rekreasyon, müzik, dans, spor, açık alan ve kapalı alan etkinlikleri olmak üzere çeşitli sportif ve kültürel faaliyetler şeklinde sınıflandırılabilir (Karaküçük ve Başaran, 1996).

Uygulanan imar planlarında rekreasyon alanları, yönetmelik hükümleri gereğince dinlenme, eğlenme ve piknik ihtiyaçlarının karşılanabileceği kahvehane, büfe, çay bahçesi, lokanta, gazino ve otopark gibi kullanımlar ile, yüzme, tenis, mini golf vb. sportif etkinliklerin yapılabileceği alanlardır (Erbaş ve Salt, 2020). Rekreatif etkinliklerin sosyal, zihinsel, fiziksel ve psikolojik alanlarda çok önemli rolleri bulunmaktadır. Örneğin, spor merkezlerinde uygulanan rekreatif etkinlikler veya sportif rekreasyon hizmetleri insanların fiziksel gelişimlerinde çok etkilidir. Rekreasyonun gerek zihinsel gerekse de fiziksel anlamda sunmuş olduğu bu faydalar, rehabilitasyon vb. tıbbi maliyetlerde azalma ve çalışma hayatında da

performans artışı ile ilişkilidir (Alexandris, 1998; Aydın ve Yaşartürk, 2017). Ayrıca rekreasyon bireyleri, yeni bireyler ve topluluklarla bir araya getirerek bu kişilerin sosyalleşmesine çok önemli katkılar sağlamaktadır (Karakan vd., 2021). Zaten rekreasyonun insanların yaşam kalitelerinde pozitif etki gösterdiği yapılan bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur (Tütüncü, 2012). Rekreasyon; estetik, sağlık, fiziksel, turistik, sosyal, ticari, sanatsal, ruhsal ve kültürel olmak üzere çeşitli şekillerde kendisini göstermektedir (Metin vd., 2013). Rekreasyon, çok sayıda rekreasyon etkinlikleri ve rekreasyon alanları ile gelişmiş ülkelerde yoğun bir şekilde uygulanmaktadır (Koçyiğit ve Yıldız, 2014).

Rekreasyonun belirli özellikleri bulunmaktadır. Bu özelliklere göre rekreasyon ve rekreasyonel uygulamalar; kişinin serbest zamanında icra edilir, katılımı bireysel ve gönüllü sağlanır, kişiye özgürlük hissi kazandırır, kişinin eğlenebildiği ve sevdiği aktiviteler olduğu için kişiye zevk ve neşe verir, kişiyi tembellikten kurtarır, kişiyi belirli rutinlerden ve monotonluktan kurtarır, hem bireysel hem de toplumsal fayda sağlar, sosyal çerçeveye ve toplumun manevi değerlerine, gelenek, görenek ve törelerine uygun olur, her yaşta ve cinsiyette insanlara hitap eder, rekreatif etkinliklere devam etme zorunluğu yoktur (Ağılönü ve Mengütay, 2009; Aylan ve Şalvarcı, 2018; Koçyiğit ve Yıldız, 2014).

Rekreatif Etkinlik

Toplumda bireylerin serbest zamanlarında hem bedensel hem de ruhsal olarak doyuma ulaşabilmeleri için gönüllü bir şekilde katıldıkları etkinliklere “rekreatif etkinlikler” denilmektedir (Özşaker, 2012; Tez vd., 2014). Rekreatif etkinlikler; serbest zamanlarda yalnız veya grupta, araçlı veya araçsız zevk ve neşe içerisinde gönüllü bir şekilde uygulanmaktadır (Karaküçük ve Başaran, 1996). Eğlenme, dinlenme ve gelişim fonksiyonu rekreatif etkinliklerin temel fonksiyonları içerisinde yer almaktadır (Özşaker, 2012). Rekreasyonel alanlar iklime, toplumun ekonomik durumuna ve kültürel yapısına, kişilerin katılım tarzına ve kullanılan serbest zamanın şekline, süresine göre farklılıklar gösterebilmektedir. Çünkü yaşanan ülkenin gelişmişlik düzeyi serbest zaman anlayışında değişikliklere neden olmaktadır. Ülkeler gelişmişlik seviyelerine göre vatandaşlarına serbest zaman imkânları sunabilmektedir (Koçyiğit ve Yıldız, 2014; Özşaker, 2012). Toplum içerisinde rekreatif etkinliklere katılım oranlarını tespit etmek amacıyla çok sayıda araştırma yapılmıştır (Alexandris, 1998).

Yerel Yönetimler

İnsanlar gündelik hayatın monotonluğundan, stresinden ve sıkıntılarında biraz dahi olsa uzaklaşabilmek için serbest zamanlarını rekreatif etkinliklerle değerlendirebilmek çabasıdadırlar. Serbest zamanlarını sevdikleri bir etkinlikle değerlendirebilen bireylerin motivasyon düzeyleri artmaktadır ve bu durum bu bireyleri toplum içerisinde motive olmuş daha mutlu bireyler haline getirmektedir. Tam tersi olarak bazı bireylerde gündelik hayatlarında serbest zamanları olmamakta ve kendilerine zaman ayıramamakta ve hiçbir sosyal etkinliğe dâhil olamamaktadırlar. Bu bireylerin ise günlük hayatlarında motivasyonları daha düşük olmakta ve buna bağlı olarak daha stresli bir kişiliğe bürünebilmektedirler (Yayla ve Çetiner, 2019). Stresin hâkim olduğu kişiliklerin kötü alışkanlıklara yönelmesi çok olağandır. Bu durum önce kişileri ve sonra toplumu etkilemektedir. Dolayısıyla rekreasyonel uygulamaların toplumsal bir yönü bulunmaktadır (Yayla ve Çetiner, 2019). Rekreasyonun toplumsal etkisi göz önüne alındığında bireylere ve dolayısıyla topluma ulaşabilecek en yakın kuruluş olan yerel yönetimler araştırmamızda odak noktası olarak alınmıştır. Yerel yönetimlerin rekreasyona yaklaşım tarzının toplum yapısını değiştirebilecek önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Yerel yönetim; bir ülkenin veya bölgesel yönetimin alt birimidir ve göreceli bir şekilde küçük bir alanda, sınırlı sayıda kurumsal politikaların belirlenmesi ve uygulanmasında görev ve yetki verilmiş bir kamu kuruluşudur (Tez vd., 2014).

Bireylerin serbest zamanlarının değerlendirilmesinde kişilere ve dolayısıyla topluma destek verecek, topluma en yakın kuruluş, yerel yönetimler bünyesinde rol alan belediyelerdir. Öyle ki belediyeler görevlerini icra ederken toplumun günlük yaşantısını dikkate alarak bu görevlerini şekillendirmektedirler (Ağılönü ve Mengütay, 2009; Tez vd., 2014). Belediyeler yerel enerjiyi ve motivasyonu harekete geçirebilecek ve artıracak kurumlardır (Zengin ve Öztaş, 2008). Belediyeler hizmet verdikleri halkın ilgisini çeken ve ihtiyacı olan rekreatif etkinlikleri planlamalı ve uygulamalıdır. Çeşitli rekreasyonel alanlarla bu etkinlikleri desteklemelidir (Ağılönü ve Mengütay, 2009). Örneğin belediyeler rekreatif etkinlikleri desteklemek amacıyla her yaşta ve her cinsiyetten insanın yararlanabileceği ulaşımı kolay ve ücretsiz semt spor salonları, koşu, yürüyüş ve bisiklet parkurları, park ve oyun alanları inşa etmelidir. Yerel yönetimlerin bu tarz etkinlikleri rahatça destekleyebilmesi için gerekli olan yasal düzenlemeler yapılmalıdır (Zengin ve Öztaş, 2008). Belediyelerin rekreasyon planlamaları, toplumun ihtiyacını ön plana çıkararak, toplumun üyesi olan insanların farklı düşünce ve inançlarına hitap edebilecek değerlere sahip olan bir anlayışla düzenlenmelidir (Ağılönü ve Mengütay, 2009). Toplumun ilgisini çeken farklı tarzda ilginç yerler ve açık hava

eğlence merkezleri ve parkları rekreasyon sektöründe en popüler yerlerdir. Günümüzde temalı parklar en çok ilgi çeken eğlence mekânları haline gelmiştir (Aylan ve Şalvarcı, 2018).

Gelişmiş ülkelerin yerel yönetim yapısına bakıldığında açık alanlar, parklar ve bu alanlarda rekreatif faaliyetlerin uygulanması için “Park ve Rekreasyon” birimleri görev almıştır. Bu birimin ülkemizde ki karşılığını ise “Park ve Bahçeler Müdürlükleri” oluşturmaktadır. Ancak bizde Park ve Bahçeler Müdürlükleri yeteri kadar rekreasyon odaklı çalışmadığı için çoğu belediyemizin rekreatif çalışmaları oldukça yetersizdir (Zengin ve Öztaş, 2008).

Doğa yürüyüşü, atlı gezi, deve turları, safari, konserler, kampçılık, kano, ATV turları, dalga sörfü, sinema, tiyatro, yüzme, kayak, kaya tırmanışı, yamaç paraşütü, bahçecilik, trekking, golf, oryantirik, yelken, uçurtma ve okçuluk vb. yerel yönetimlerde uygulanabilir rekreatif aktiviteler arasında sıralanabilmektedir (Ağılönü ve Mengütay, 2009).

Yerel yönetimlerde, halkın serbest zamanlarını değerlendirebilmesi için özel hazırlanmış rekreasyonla ilgili birim ve personel bulunmalıdır. Bu birim ve personel ile halka kolay ve hızlı bir şekilde ulaşabileceği hizmetler ve etkinlikler sunulabilmelidir. Yerel yönetimlerde halka sunulan hizmetlerin daha verimli olması ve eksiksiz bir şekilde tamamlanabilmesi için belediyelerde mutlaka rekreasyon birimlerinin ya da müdürlüklerinin kurulması ve rekreasyonel alanda eğitim almış, uzmanlaşmış personellerin bu birimlerde görevlendirilmesi gerekmektedir (Ağılönü ve Mengütay, 2009). Araştırma başlığında ve özet kısmında da belirttiğimiz gibi bu çalışmada bazı belediyelerin rekreatif anlamda faaliyet ve planları araştırılmış ve diğer bazı belediyelerin rekreasyonel alan, rekreatif etkinlik ve uygulamalarıyla kıyaslamaları yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada, yerel yönetimlerin rekreasyonel alan ve rekreatif etkinlik yeterliliklerini derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri literatür tarama yöntemi ile elde edilmiştir. Literatür taramasında yerel yönetimlerin rekreasyonel alan ve rekreatif etkinlik konularında yeterliliklerini irdeleyen 10 adet akademik çalışma derlenmiştir. Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar temel alınarak değerlendirmelerde bulunulmuştur. Ayrıca çalışmamızın odak noktasını oluşturan belediyelerin rekreatif alan, uygulama ve etkinlikleri hakkında veri toplayabilmek için bu belediyelerin resmi sayfaları başta olmak üzere birçok internet sayfası kaynak gösterilerek kullanılmıştır. Araştırma konumuzla alakalı çalışmaların taraması Google Scholar, TR Dizin ve Ulusal Tez Merkezi elektronik veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmamıza dahil

ettiğimiz illerin seçilme nedeni literatür bilgisine ilave olarak araştırma amacımız doğrultusunda bizzat gözlemlene imkanımızın olduğu iller olmasından dolayıdır.

Araştırma Konusuyla Alakalı Bazı Çalışmalar

Günümüzde ülke geneline baktığımızda yerel yönetimler çerçevesinde bazı belediyelerin rekreasyonel alan, uygulamalar ve etkinliklerde yeterli düzeyde olduğu, bazılarının ise bu konuda çok geride kaldığı ve yetersiz olduğu açıkça görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1: Yerel yönetimlerin rekreasyonel alan, uygulamalar ve etkinliklerde yeterliliği

Referans	Katılımcı (n)	Başlık	Araştırma Türü	Yerel yönetim ili	Rekreasyonel alan, uygulamalar ve etkinliklerin yeterliliği
Ağlönü ve Mengütay, 2009	289	Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirleme	Anket	Fethiye / Muğla	↓
Karakan vd., 2021	428	Yerel Halkın Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Çalışma	Anket	Gaziantep	↓
Koçyiğit ve Yıldız, 2014		Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Uygulamaları: Konya Örneği	Gözlem ve verilere uygulanan içerik analizi yöntemi	Konya	↑
Tez vd., 2014	190	Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Hizmetleri (İzmir İli Örneği)	Anket	İzmir	↓
Örel, 2021	383	Rekreatif Amaçlı Yaz Spor Okullarına Katılan Erkek ve Kız Öğrencilerin Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi (Kocaeli Örneği)	Anket	Kocaeli	↑
Özer, 2010	28 Otel	Kongre Turizmi ve Kapadokya Bölgesindeki Otel İşletmelerinin Kongre Hizmetleri Yönetiminin İncelenmesi: Kayseri ve Nevşehir İli Örneği	Anket	Kapadokya / Nevşehir	↓
Lapa vd., 2012	300	Yaşam Tatmini, Serbest Zaman Motivasyonu, Serbest Zaman Katılımı: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri Üzerine Bir İnceleme (Kayseri İli Örneği)	Anket	Kayseri	↑
Demirezen, 2020	20	Turizm Odaklı Bölgesel Kalkınma: Kayseri İli Örneği	Mülakat ve Literatür Taraması	Kayseri	↓
Eygü ve Kılınç, 2010	2786	Yaşam Memnuniyeti Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması: Kayseri İli Örneği	Sıralı lojistik regresyon modeli	Kayseri	↑
Aylan ve Şalvarcı, 2018		Kent Turizmi Açısından Rekreasyon Alanlarının Önemi: Konya Temalı Parklar Örneği	Literatür Tarama	Konya	↑

* Rekreasyonel alan, uygulamalar ve etkinliklerin yeterliliği için Yerel yönetim; yeterlidir (↑), yeterli değildir (↓)

İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI

Yerel yönetimlerin rekreasyonel alan ve rekreatif etkinlik konularında yeterliliklerini irdeleyen araştırmalar incelendiğinde belediyeler arasında farklılıklar olduğu açıkça görülmektedir. Bu çalışma ile ilgili çalışmaların literatür taramaları Google Scholar, TR Dizin ve Ulusal Tez Merkezi elektronik veri tabanı sitelerinde yapılmıştır. Çalışılan konu bu veri tabanlarında Ağustos 2022 tarihine kadar araştırılmıştır. Aramalarda, “Yerel yönetimler”, “Belediye”, “Büyükşehir Belediyesi”, “Rekreasyon”, “Rekreasyonel Alan”, “Rekreatif Etkinlik”, “Rekreasyon Uygulamaları”, “Boş Zaman”, “Serbest Zaman” kelimeleri ve benzer kelime kombinasyonları kullanılmıştır. Bu araştırma için derlenen bilimsel çalışmalarda gönüllülerin yaş, cinsiyet ve fiziksel aktivite düzeyleriyle alakalı bir sınır gözetilmemiştir.

Kayseri İli Örneği

Günümüzde rekreatif etkinliklere aktif katılımın çok önemli olduğu vurgulanmakta ve bu alanda ülkemizde büyük yatırımların yapıldığı da gözlemlenmektedir. Bu yatırımların yoğun bir şekilde yapıldığı illerden biri de İç Anadolu bölgesinin önemli sanayi kentlerinden biri olan Kayseri’dir. Kayseri’de rekreasyonel alanlar hızla artmaya devam ederken, rekreasyonel alanların kapsamı ve fonksiyonları da sürekli olarak geliştirilmektedir. Yerel yönetimler çerçevesinde Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan “Erciyes Dağı Kış Sporları ve Turizm Master Planı” ve içinde hayvanat bahçesi, su kayağı parkı, eğlence ve oyun parkı, buz pateni pisti, çok branşlı spor alanları, sosyal tesisler, laser game gibi alanlar bulunan “Harikalar Diyarı Projesi” Kayseri ilimizi ön planda tutan bazı önemli yatırımlar arasında bulunmaktadır (WEB 1, 2022; Yerlisu Lapa, Ağyar ve Bahadır, 2012).

Kayseri Anadolu Harikalar Diyarı yetişkin ve çocuk tüm vatandaşlara hitap eden, eğlenceli vakit geçirmelerini sağlayan, özellikle su kayağı gibi gündelik yaşamda kişilerin ulaşamayacakları çeşitli spor branşlarını tanımalarını ve uygulamalarını sağlayan ve hayvanat bahçesiyle yüzlerce hayvan türünü tanıtabilen yüksek potansiyele sahip bir projedir ve Kayseri halkının boş zaman etkinlikleri olarak ilk sıralarda yer almaktadır (WEB 1, 2023).

Kayseri’de önde gelen rekreasyon alanlarından biri de Ali Dağı yamaç paraşütü uçuşlarıdır. Ali Dağı, yamaç paraşütü konusunda hem ülkemiz hem de dünya çapında belli başlı lokasyonlardan biridir. Öyle ki bu bölgede uluslararası yarışmalar düzenlenmektedir. Yamaç paraşütü uçuşları hem yerel halk hem de yerli ve yabancı turistlerin önemli rekreatif etkinliklerinden biridir (Demirezen, 2020; WEB 2, 2023). Ali Dağı, tek kişilik uçuşlarda ülkemizde ilk sırada bulunmaktadır. Özetle, yamaç paraşütü uçuşları Kayseri için önemli bir turizm potansiyeli oluşturmaktadır (Demirezen, 2020).

Kayseri'nin rekreasyonel alanlarının en önde gelenlerinden biri de dağcılık, kampçılık, kış sporları ve kış turizminde kentin simgesi olan Erciyes Dağı'dır (Demirezen, 2020; WEB 3, 2023). Bu lokasyonda hem yerli hem de yabancı turistlerin aynı zamanda yerel halkın kış aylarında en önemli etkinliği kayaktır. Erciyes Dağı kış aylarında kış turizmini ve kayak yapmayı sağlasa da yaz aylarında da önemli dağcılık ve zirve tırmanıcılığı merkezi konumundadır. Ülkemizde ilk kez Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesinde görev yapan Erciyes A.Ş. tarafından Erciyes zirve tırmanışları başlatılmıştır ve bu tırmanışlar yaz sezonunda her hafta sonu gerçekleştirilmektedir. Erciyes A.Ş. bu hizmeti profesyonel dağ rehberleri eşliğinde gerçekleştirmektedir. Bu tırmanış aktivitesi her yaş grubunda doğaseverlerin katılımına açıktır (Demirezen, 2020; WEB 4, 2023). Ayrıca kampçılık çerçevesinde Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından Erciyes Dağı Tekir Yaylası mevkiinde çadırli konaklama hizmetleri de sunulmaktadır. Tekir Yaylası çadır kampında futbol ve voleybol sahası, bisiklet ve yürüyüş parkurları vb. sosyal oyun alanları mevcuttur ve bu alanlarda şehir stresinden uzak eğlenilebilmektedir (WEB 5, 2023).

Kayseri'de Zamantı Irmağı geçmişten günümüze rafting sporunun icra edildiği önemli lokasyonlardan birisidir. Benzer şekilde Yamula Barajı'nda sörf, göl bisikleti ve kano sporları için tercih edilen alanlardandır (WEB 1, 2023). Benzer şekilde, dünyada ilk organize ticaret alanı olan Kültepe (Kaniş-Karum), Sultan Sazlığı Milli Parkı, Roma Kalesi ve birçok müze Kayseri'de rekreasyona hizmet etmektedir (Demirezen, 202).

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kayseri'nin turizm yelpazesini daha da genişletmek için sık sık kentte konser, fuar, şenlik, festival, tiyatro, kongre, seminer, dinleti ve tören vb. hem ulusal hem de uluslararası nitelikte birçok etkinlik organize etmektedir (Demirezen, 2020).

Konya İli Örneği

Konya'da aynı Kayseri ili gibi rekreasyona değer veren illerdendir. Verdiği bu önemden dolayı kentte temalı parkların sayısı da günden güne artmaktadır. Konya Büyükşehir Belediyesi'nin koordine ettiği ve işlettiği bu rekreasyon alanlarının aktif bir şekilde kullanılması kent turizmini daha fazla canlandırmaktadır. Konya'da rekresyonel alanlar çerçevesinde temalı parklar ve rekreasyonel alanlar; Tropikal Kelebek Bahçesi, Kalehan-Ecdad Parkı, 80 Binde Devr-i Âlem Parkı, Selçuklu Kanyon Parkı, Kyoto Japon Parkı, Türk Yıldızları Parkı, Olimpiyat Parkı, Mevlâna Müzesi, Nasreddin Hoca Arkeoloji ve Etnografya Müzesi, Meke Gölü, Tuz Gölü ve Konya Bilim Merkezi şeklinde sıralanmaktadır. Konya'da ki bu temalı parklar ve rekreasyonel alanlar hem turistler hem de yerli halkın serbest zamanlarını değerlendirmelerine yol göstermekte ve kente gelen turist oranını artırdığı için

kente ekonomik kalkınma da sağlamaktadır (Aylan ve Şalvarcı, 2018; WEB 6, 2023). Konya Büyükşehir Belediyesi kentte Kültür Sanat Programları çerçevesinde yoğun bir şekilde konser, festival, fuar, şenlik, söyleşi, tiyatro, kongre, dinleti ve tören vb. hem ulusal hem de uluslararası çok sayıda etkinlik organize etmektedir. Bu durum ise hem turistlerin hem de kent sakinlerinin serbest zamanlarını severek ve eğlenerek geçirebilecekleri güzel aktiviteler için alternatifler oluşturmaktadır (WEB 7, 2023).

Nevşehir İli Örneği

Nevşehir ve özellikle de Kapadokya, Göreme ve Kozaklı mevkileri İç Anadolu'nun en çok turist çeken rekreasyonel alanlara sahip bölgeleridir. Turizm ve rekreasyon anlamında adeta İç Anadolu'nun can damarıdır. Bu bölgelerdeki rekresyon alanları ülkemizde olduğu kadar tüm dünyada da çok fazla ilgi görmektedir. Nevşehir geniş vadilere sahip olduğu için doğa sporları yapmak için de oldukça idealdir. Ayrıca doğa gezileri ve tarihi geziler bu bölgede oldukça yaygındır (WEB 8, 2023).

Bölgede düzenlenen ve dünya genelinde ün kazanmış balon turları ise adeta bu bölgenin simgesi durumuna gelmiştir. Balon turları bölgenin ekonomik kalkınmasında başlıca etkenlerdendir. Kentte eğlence amacıyla düzenlenen Türk Gecesi, sanatsal faaliyetler, ATV ve safari turları, çömlek atölyeleri vb. aktiviteler yerli ve yabancı turistlerin ve ayrıca yerel halkın serbest zamanlarını eğlenceli, zevkli ve dolu dolu geçirebilecekleri rekreatif etkinlikler arasındadır (WEB 8, 2023).

Nevşehir'in Kozaklı ilçesi geçmişten günümüze termal turizmin önde gelen lokasyonlarından biri olmuştur ve hızla gelişmeye de devam etmektedir. Kozaklı 'da ki termal suyun insan sağlığında ki önemi tartışılmazdır. Bu yüzden insanlar ve özellikle de şifa ve sağlık arayanların önde gelen serbest zaman etkinliklerinden biri kaplıcalardır. Özel işletmeler haricinde bölgede Belediye'nin kendisinin işlettiği daha ekonomik termal tesislerde bulunmaktadır. Bu tesisler yerel halkın serbest zamanlarını değerlendirmelerinde oldukça önemlidir (WEB 9, 2023).

Nevşehir ve ilçeleri bu kadar rekreasyonel alana sahip olsa da hem literatür (Özer ve Erden, 2010) hem de yerinde gözlemler neticesinde bu bölgelere Yerel yönetimlerce yeteri kadar ilgi gösterilmediği düşünülmektedir. Rekreasyonel alanlar var olsa bile bu bölgede belediyenin rekreasyona yeterince destek vermediği (rekreasyonel alanların temizliğinin yetersiz olması, bölgede satılan ürünlerin ve hizmetlerin standart olmayan ücretlendirmeleri, otelcilik faaliyetlerinde ki eksiklikler vb.) görülmektedir.

Gaziantep İli Örneği

Gaziantep öncelikli olarak gastronomi turizminde ilk saflarda yer almaktadır. Gerek mutfağı olsun gerekse de tarihi mimarisi olsun birçok turistin uğrak yeri olmuştur. Bölge halkının serbest zaman etkinliklerine bakılacak olursa en fazla katılımın “sahre” denilen mesire alanlarına gitme ve burada et ağırlıklı yemekler hazırlama şeklinde olduğu görülmektedir. Bu durum bölgenin geleneksel rekreasyon alışkanlığı haline gelmiştir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin kontrolünde olan bu sahreler ve Gaziantep mutfağı hem yerel hem de yabancı turistlerin gözde rekreasyonel alanları arasındadır. Mesela “Antep Baklavası” ülkemizin yanı sıra tüm dünyada nam salmış ve kentin sembolü haline gelmiştir (Karakan vd., 2021; Kartal, 2015).

Gaziantep'in erkeklere hitap eden günlük rekreasyon alanlarından biri de kahvehanelerdir. Yerel halk tarafından çok rağbet gören kahvehaneler vatandaşların günlük rutinleri arasındadır. Ayrıca kentte hamam kültürü ve eğlenceleri de oldukça yaygındır. Bu bölgede hamamlar insanların önemli serbest zaman etkinliklerinden biridir (Kartal, 2015).

Kentin tarihsel ve mimari yapısına bakıldığında turistlerin ilgi gösterdiği yerleri; Gaziantep Kalesi, Rum Kale, hayvanat bahçesi, Zeugma Mozaik Müzesi, Bakırcılar Çarşısı, dini mekânlar, hanlar ve bedestenler, tarihi Antep Evleri, yeraltı mağaraları ve müzeler olarak sıralanabilmektedir. Bu alanların çoğu Gaziantep Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak hizmet vermektedir (Kartal, 2015; WEB 10, 2023; WEB 11, 2023).

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi her yıl festival ve şenlikler düzenlemektedir. Bu etkinlikler kentte turizmin gelişmesine ve kent ekonomisine katkı sağlamasının yanı sıra yöre kültürünü dünya geneline tanıtmaktadır. Bu festival ve şenlikler; Antep Fıstığı Kültür ve Sanat Festivali, Gaziantep Yemek Şenlikleri, Turizm Haftası Kutlamaları ve Kitap Festivali şeklinde sıralanmaktadır (Kartal, 2015).

Literatür taramasına baktığımızda Gaziantep'te kent sakinlerinin serbest zaman etkinlikleri olarak piknik, mutfak, hamam ve müzik vb. etkinlikleri sayabiliriz. Kentin kültürel tarihinin ve mimari yapısının genellikle yabancı turistlere hitap ettiği görülmektedir (Kartal, 2015; WEB 10, 2023; WEB 11, 2023). Yerel yönetimlerin rekreatif alan ve faaliyet oluşturmaları tek başına yeterli olmamaktadır. Belediyelerin hem bu alanları inşa etmeleri ve etkinlikler planlanmaları hem de bu plan ve etkinlikleri halka zamansal ve özellikle de ulaşım açısından uygun olacak şekilde düzenlemeleri gerekmektedir.

Muğla İli Örneği

Muğla ili, Ege ve Akdeniz'i birleştiren büyüleyici bir atmosfere sahip olan bir tatil cennetidir. Muğla; 1100 kilometrelik sahil şeridi, gizli koyları, mavi bayraklı plajları ve eşsiz manzaralarıyla her yıl milyonlarca turisti misafir eden bir lokasyondur. Muğla yalnızca ülkemizin değil aynı zamanda tüm dünyanın da en popüler tatil bölgelerindedir. Muğla, Fethiye, Ölüdeniz, Köyceğiz, Milas, Bodrum, Datça, Marmaris, Dalaman gibi turizmin bel kemiği olan ilçe ve beldeleri himayesinde barındırmasının yanı sıra ülkemizin en önemli yat ve tekne limanlarının da sahibidir. Şehirde Datça Yarımadası, Bozburun Yarımadası ve Bodrum Yarımadası'nın el değmemiş doğal ve tarihi güzellikleri eşliğinde etkileyici turlar düzenlenmekte ve Hisarönü Körfezi ve Gökova Körfezi ıssız adalarında uzman dalgıçlar eşliğinde yüzlerce yıllık batıklara dalışlar yapılmakta ve mükemmel su altı fotoğrafları çekilmektedir. Ayrıca Muğla'da Saklıkent Milli Parkı, Bodrum Kalesi, Ölüdeniz Plajı, Babadağ (Yamaç Paraşütü), İztuzu Plajı, Dalyan, Kaunos Antik Kenti ve Tlos Antik Kenti hem yerli hem de yabancı turistlerin sıkça ziyaret edildiği bölgelerdendir. Bu turistik faaliyetler ülkemiz için çok önemli ekonomik destek sağlamaktadır (WEB 12, 2023; WEB 13, 2023).

Literatür taramasına bakıldığında zaman zaman Muğla'nın bu kadar favori lokasyonların arasında yer almasına rağmen Yerel yönetimlerin hizmetlerinin yetersiz kaldığını savunan çalışmalarda mevcuttur (Ağılönü ve Mengütay, 2009) ve Yerel yönetimlerde bulunduğu savunulan yetersizlikler; ulaşım, etkinlik ve personel vb. gibidir. Gözlemlerimize dayalı yetersizlikler ise; bölgede ticari kanadın komple yabancı turist entegreli olmasıdır. Yerel halk için serbest zaman etkinlikleri Yerel yönetimlerin eksikliklerindedir.

İzmir İli Örneği

İzmir çok zengin ve büyük bir kültürel mirasa sahip ilimizdir (WEB 14, 2023; WEB 15, 2023). İzmir hem bu kültürel zenginliği hem de muhteşem doğal güzellikleriyle her yıl milyonlarca yerli ve yabancı turisti ağırlamaktadır. İzmir, Türkiye'nin en önemli ticaret, öğrenci ve fuar şehirlerinden biridir (WEB 14, 2023; WEB 16, 2023).

Bir Yerel yönetim kolu olan İzmir Büyükşehir Belediye'sinin ve Kültür Bakanlığının kontrol ettiği, insanların serbest zamanlarında eğlenecekleri ve gezebilecekleri yerler; Homeros Vadisi, İzmir Kuş Cenneti, İzmir Doğal Yaşam Parkı, Nif Dağı, Bergama Antik Kenti, Karagöl Tabiat Parkı, Değirmendere Şelalesi, Bozdağ Kayak Merkezi, Delikli Koy, Kemeraltı Çarşısı, İzmir Tarihi Asansör, İzmir Saat Kulesi, Efes Antik Kenti, Aya Yorgi Koyu, Klaros Koyu ve Antik Kenti, Balçova Teleferik, Tay Park ve Efes Müzesi vb. olarak sıralanabilmektedir (WEB 15, 2023; WEB 16, 2023). Özellikle İzmir'de İzmir Büyükşehir

Belediyesi tarafından 2010 yılında hizmete açılan “Âşık Veysel Rekreasyon Alanı” İzmirli ve turistler için gündelik hayatlarında bulunan serbest zamanlarını değerlendirebilmeleri için çok önemli bir avantaj sunmaktadır. Öyle ki bu rekreasyon alanı, kentin spor, eğlence ve sanat konusunda büyük destekleyicisi olmuştur. Âşık Veysel Rekreasyon Alanı içerisinde; buz pateni, açık hava tiyatro salonu, gölet, bolca yeşil alan, basketbol, futbol ve tenis sahalrı, yaya ve bisiklet yolları, çocuk oyun alanları vb. birçok etkinlik ve rekreasyonel alan bulunmaktadır ve etkinlik ve alanlar çocuklar ve gençler başta olmak üzere tüm yaşta insanlara hitap etmekte ve eğlenceli vakit geçirmelerini sağlamaktadır (WEB 14, 2023).

Ancak bu kadar alan ve etkinliğe rağmen bazı çalışmalarda (Tez vd., 2014) Yerel yönetimin kolu olan İzmir Büyükşehir Belediyesinin rekreasyonel faaliyetlerinin ve serbest zaman etkinliklerinin yetersiz olduğu savunulmuştur. Bu yetersizliğin nedeni olarak ise belediye olanaklarının, rekreasyonla alakalı ilgili birimin ve rekreasyon alanında görevlendirilmiş personelin yetersiz kalması gösterilmiştir.

Kocaeli İli Örneği

Kocaeli hem sanayi hem de turizm anlamında önde gelen şehirlerdendir. Kocaeli'nin plajları temiz ve milli parkları yemyeşildir. Kocaeli'de Yerel yönetimlerin idaresinde bulunan Kartepe Kayak Merkezi her yıl binlerce yerli ve yabancı turisti misafir etmektedir. Ayrıca şehirde, Sapanca Gölü, Meşukiye, Hereke, Darıca Hayvanat Bahçesi, Ballıkayalar Kanyonu ve Tabiat Parkı, Bilim Merkezi, Uçurtma Tepesi, Değirmendere Sahili, Kaiser Wilhelm Köşkü, Kerpe ve Kefken Kayaları, Pembe Kayalar, Maşukiye alabalık çiftlikleri, Kandıra sahilleri de insanların serbest zamanlarında tercih ettikleri lokasyonlar arasındadır (WEB 17, 2023).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi araştırmalardan da anlaşılacağı üzere kültür ve spor tesisleri, ulaşım ve altyapı gibi birçok alanda kaliteli hizmetler sunmakta ve örnek bir belediyeçilik sergilemektedir. Ayrıca şehir sakinlerinin eğlenmeleri, zevk almaları, serbest zamanlarını dolu dolu yaşamaları ve stres atmaları için sahiller başta olmak üzere düzenleme ve geliştirmelere devam etmektedir. Bu kapsamda Kocaeli'de bir ilk olarak “ilk özel rekreasyon alanı” inşa edilmektedir. Bu projede 7'den 70'e tüm insanlar aynı anda kendileri için eğlenecek bir şeyler bulabileceklerdir (WEB 18, 2023).

TARTIŞMA

Örel'in 2021'de yaptığı çalışmasında Kocaeli'de rekreatif amaçlı kurulan sportif kurslara katılan öğrencilerin başarı ve statü motivasyon seviyelerinde artış görülmüştür. Bu öğrenciler

bu tür etkinliklerle daha çok eğlenmiş, zevk almış, takım ruhu gelişmiş ve daha çok enerjik duruma gelmişlerdir. Bu durum öğrencilerin serbest zamanlarında spora yönelmesine teşvik niteliğinde olmuştur. Dolayısıyla bu öğrencilerin serbest zamanları bu tür rekreatif etkinliklerle doldurulduğu için telefon, tablet, internet ve dijital oyun kullanım seviyeleri dolaylı olarak azalmaktadır ve bu durum ise kişiyi daha sosyal olmasını kolaylaştırmaktadır. Diğer taraftan Özer'in 2010'da ki çalışmasında ise Nevşehir ili Kapadokya bölgesinde uygulanan rekreatif etkinlikler ve işletilen rekreasyonel alanlar araştırılmıştır. Kapadokya bölgesi gelişmekte olan bir bölge olarak görülmektedir ve hem Türkiye hem de tüm dünya genelinde kent mimarisi, peri bacaları, balon uçuşları, ATV ve safari turları, deve gezileri, çömlekçilik, hediyelik eşya vb. rekreatif etkinlik ve alanlarla dikkat çekici bir lokasyon durumundadır. Çalışma sonuçlarına göre; Kapadokya bölgesi rekreatif anlamda ileri görülse de alt yapı ve üst yapılarında sorunlar görülmüş ve bölgenin kongre merkezleri ve konaklama hizmetleri yetersiz bulunmuştur. Ayrıca bölgenin tanıtımı ve pazarlama konularında yetersizliğin yanı sıra sosyal alanda gelişim gibi konularda da sorunlar tespit edilmiştir (Özer ve Erden, 2010). Elde edilen zıt sonuçlarda ki bu iki durumun nedeni olarak birinin Büyükşehir Belediyesi (Kocaeli), diğerinin ise belediye statüsünde (Nevşehir) olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Tez ve arkadaşlarının 2014'te yaptıkları çalışmalarında İzmir Büyükşehir Belediyesinin rekreasyon alanlarına ve rekreatif etkinliklere verdiği değer araştırılmıştır. Bu araştırmaya göre; insanlar serbest zamanlarını çoğunlukla sinema, müzik, tiyatro, aile ile birlikte olma, kitap okuma vb. pasif etkinliklerle değerlendirdikleri belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre İzmir ilinde Yerel yönetimlerde rekreasyonel faaliyetlerin, serbest zaman etkinliklerinin ve benzeri hizmetlerin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Öyle ki bu çalışmada Yerel yönetimlerde rekreasyonel faaliyetler ve serbest zaman etkinliklerinin uygulanabilmesi için olanakların, ilgili birim ve personelin yetersiz kaldığı savunulmuştur. Diğer taraftan Yerel yönetimlerde rekreasyonel uygulamalarda ve serbest zaman etkinliklerindeki bu yetersizliğe ek olarak; teknik hizmetlerdeki yetersizlik, rekreasyonel alanların ve tesislerin az olması, Yerel yönetimlerin finansal problemleri ve ulaşım sorunları vb. faktörlerin rekreasyonel uygulamaları frenlediği savunulmuştur. Bireylerin bu konuda beklentileri; faaliyetlerden yeteri kadar bilgilendirilebilmek, ulaşımı ve kullanımı kolay ve ucuz olan rekreasyonel alan ve tesislerin inşa edilmesi ve alanında uzmanlaşmış kişilerin bu tesislerde görevlendirilmesi olarak sıralanabilmektedir. Çünkü yapılan çalışmada uygulanan anket çalışmasına göre bireyler serbest zaman ve rekreatif faaliyetlere katılmama nedeni olarak en çok; "yeteri kadar

bilgilendirilmemeleri, etkinlik sayısının ve çeşidinin çok az olması, ilgili personelin olmaması, olan personelinde ilgisiz olması vb.” sonuçlarına ulaşılmıştır (Tez vd., 2014). Benzer şekilde Ağılönü ve Mengütay 2009’da yaptıkları çalışmalarında Muğla ili Fethiye ilçesinde Yerel yönetimlerin sahip olduğu rekreasyonel alanlar ve uyguladıkları rekreatif etkinlikler araştırılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Ankete katılan gönüllülerin %56,1’i ilgili Yerel yönetimin serbest zaman ve rekreatif etkinlikleri yeteri kadar sunmadığını, %64,7’i yerel serbest zaman ve rekreatif etkinlikler için yönetimlerdeki imkânların yetersiz olduğunu, %95,5’i Yerel yönetimlerde rekreatif etkinlikler için ilgili birim ve personelin bulunmadığını bildirmiştir (Ağılönü ve Mengütay, 2009). Genel literatüre baktığımızda rekreatif faaliyetlerde eksikliği bulunan illerde aynı İzmir örneğinde olduğu gibi zaman, ulaşım, rekreasyonel alan, etkinlik ve personel eksiklikleri açıkça görülmektedir.

Aylan ve Şalvarcı, 2018’de Konya ilinde uygulanan rekreatif etkinlikler ve işletilen rekreasyon alanları araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre Konya’nın rekreatif etkinlikler ve işlettiği rekreasyonel alanların yeteri düzeyde olduğu ve iyi bir şekilde kullanıldığı, bu alanların ve tesislerin daha da geliştirildiği ve sayılarının artırıldığı bildirilmiştir. Ayrıca bu durumun Konya halkının refah, motivasyon ve eğlence düzeylerini geliştirdiği ve işletilen rekreasyonel alan ve tesislerin bölge ekonomisine katkı sağladığı bildirilmiştir. Birer rekreasyon alanı niteliğinde olan Konya’nın temalı parklarının aktif halde kullanılabilmesi sayesinde bölgede kent turizminin daha fazla canlandığı ve bölgeye kültürel zenginlik kazandırarak toplumun daha fazla sosyalleşmesini sağladığı ve Konya Bilim Merkezinin ise, bireylere bilimsel katkı sağladığı bildirilmiştir. Benzer şekilde Koçyiğit ve Yıldız, 2014’ te Konya ilinde uygulanan rekreatif etkinlikleri ve işletilen rekreasyon alanları araştırmışlardır. Araştırmalarının sonuçlarına göre, Konya Büyükşehir Belediyesi’nin düzenlediği rekreatif etkinlikler ve inşa edip işlettiği rekreasyonel alanların bireylerin sosyal yaşamlarına ve spora yönelmelerine olumlu bir etkisinin olduğunu bildirmişlerdir. Ayrıca, bu çalışmalarında bölgenin Yerel yönetiminin halk için bu tür rekreatif etkinlik ve rekreasyonel alanların sayısını artırmaya yönelik planlarının bulunduğu da dile getirilmiştir. Yapılan çalışmada Konya’nın tarihi ve kültürel olarak önemli bir lokasyonda bulunduğu, kentte rekreasyonel alanların sayısının hızla artırılmaya devam ettiği, Yerel yönetimlerin rekreasyon alanlarını inceleyip analiz ettiği, bölgede inşa edilen rekreasyonel alanlar vasıtasıyla bireylere iş imkanlarının doğduğu, Konya’daki rekreasyonel alanların bölgeye ekonomik katkı sağladığı ve çok fazla turist ve ziyaretçi çektiği de sonuçlara eklenmiştir. Çalışmamızda da

belirttiğimiz gibi sağlıklı bireyler sağlıklı toplumu oluşturmaktadır. Uygulanan aktiviteler hem bireyin hem de toplumun refah ve motivasyon seviyesini artırmaktadır.

Karakan ve arkadaşları 2021’de 428 gönüllünün katıldığı anket çalışmasında Gaziantep ili Yerel yönetimlerinin uyguladığı rekreatif etkinlikler ve işlettiği rekreasyon alanlarını araştırarak yerel halkın rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen faktörleri bulmayı amaçlamışlardır. Araştırma doğrultusunda gönüllülerin %90’ının yılda en az bir kez rekreatif faaliyetlere katılabildiği görülmektedir. Araştırmaya göre Gaziantep’in piknik ve yemek kültürü, rekreatif etkinliklerin çeşitliliği (piknik alanları, botanik bahçe, spor alanları, etkinlikler, hayvanat bahçesi, vb.) gibi faaliyetler şehirde bireylerin serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri rekreasyonel alanları meydana getirmektedir. Ayrıca şehirde Yerel yönetimlerin rekreasyonel faaliyetler çerçevesinde yapmış olduğu açık alan faaliyetlerini ve açtığı tesisleri şehir merkezinden kırsala doğru yayması, yerel halkın bu etkinliklerden haberdar olmasını sağlamaktadır. Fakat tüm bu imkânlarla rağmen şehirde bu tür etkinliklere katılım sayısını düşüren veya engelleyen faktörler bulunmaktadır. Yani şehirde bireylerin sağlıklı bir yaşama sahip olmak için rekreatif etkinliklere yönlendikleri fakat çeşitli durumların katılımlarını engellediği sonucuna ulaşılmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuca göre bireyler, rekreatif etkinlikler var olsa da ulaşım zorlukları ve kısıtlı zaman durumlarından dolayı bu etkinliklere katılamadıklarını bildirmişlerdir. Araştırmanın diğer bir sonucuna göre yerel halkın rekreatif etkinliklere katılımlarını etkileyen bir diğer neden ise rekreasyonel alanların uygunluğudur. Bu bağlamda araştırmada rekreasyon alanlarının yerel yönetimlerce geliştirmesi ve iyileştirmesi önerilmiştir (Karakan vd., 2021). Araştırmamızda bahsettiğimiz gibi yerel yönetimlerin rekreatif alan ve faaliyet oluşturmaları tek başına yeterli olmamaktadır. Dolayısıyla hem bu alanlar inşa edilmeli ve etkinlikler planlanmalı hem de bu plan ve etkinlikler halka zamansal ve ulaşımsal olarak uygun olmalıdır.

Eygü ve Kılınç’ın 2010’da yaptıkları çalışmalarında Kayseri ilinde icra edilen rekreatif etkinlikler ve bunlara katılım oranlarını araştırmışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuca göre; şehirde yaşayan vatandaşların %70.3’ü sağlıklı olduğunu, %52.3’ü sosyal hayatlarının iyi düzeyde olduğunu, %79.2’si akraba ilişkilerinden memnun olduğunu ve %56.6’sının ise serbest zamanlarını doğru bir şekilde geçirdiğini ve mutlu yaşadığını dile getirmiştir (Eygü ve Kılınç, 2020). Bu sonucun çalışmamızda da belirttiğimiz gibi rekreasyon ve rekreatif faaliyet bilincini öncelikleri arasında bulunduran Kayseri Büyükşehir Belediyesi ve uyguladığı etkinliklerin bir yansıması olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü Kayseri Büyükşehir Belediyesi bu alanda önde gelen şehirlerden birisidir. Genel literatür bilgisi de bizim düşüncemizi

destekler niteliktedir. Örneğin Lapa ve arkadaşlarının 2012’de ki çalışmalarında araştırmaya katılan gönüllü 300 beden eğitimi ve spor öğretmenin serbest zamanlarını değerlendirmişlerdir. Araştırmanın sonucuna göre, gönüllü öğretmenlerin %86.1’i serbest zamanlarında aktif olarak spor yaptıklarını beyan etmişlerdir. Kayseri’de spor turizmi ve rekreasyonel alanda yatırımların artması katılım oranını daha da artıracaktır (Yerlisu Lapa vd., 2012). %86.1’lik bir dilimin serbest zamanlarında spor yapması durumu bu bireylerin serbest zamanlarını doğru bir şekilde değerlendirdiklerini göstermektedir. Doğru bir şekilde değerlendirilen serbest zaman ise dolaylı olarak bireyi internet, sosyal medya ve dijital oyun vb. bağımlılık yapan uygulama ve etkinliklerin kullanım süresini düşürmektedir. Dolayısıyla çalışmamızda savunulduğu gibi rekreatif etkinlikler bireylerin dolaylı olarak aşırı sosyal medya, internet ve dijital oyun vb. uygulamaların kullanım sürelerini azalttığı için önem arz etmektedir. Bireylerin serbest zamanları ne kadar çok etkinlikle doldurulursa bu uygulamalara harcanacak süre de bir o kadar düşecektir. Azalan sosyal medya bağımlılığı da bireyleri daha sosyal bir hale dönüştürecektir. Bu durum hem birey hem de toplum açısından elzemdir. Fakat bu iki çalışmanın aksine Demirezen 2020’nin çalışmasında Kayseri ilinin rekreatif etkinlik ve rekreasyonel uygulamalarda eksik yönlerine vurgu yapmıştır. Bu çalışmada Kayseri ilinin rekreasyonel yapısı turizm çerçevesinde ele alınmıştır. Rekreatif uygulamalar turizmin bel kemiğini oluşturmaktadır. Çalışmada yerel yönetimlerin uyguladığı gastronomi turizmi, kış turizmi, sağlık turizmi, kültür turizmi, doğa turizmi, yamaç paraşütü, tarih turizmi, inanç turizmi ve balon turizmi potansiyeli ile şehrin turizm potansiyelini harekete geçirerek kentin ekonomik gelişimine büyük katkı sunduğu dile getirilmiştir. Ancak Kayseri’nin genel anlamda bir turizm geliştirme stratejisi ve planının bulunmadığı ve yerel yönetimlerin turizm alanındaki çalışmalarının yetersiz kaldığı bildirilmiştir. Ayrıca; şehirde turizm paydaşlarının kendi arasında iş birliği eksikliğinin bulunduğu, yatırımcıların çeşitli nedenlerle şehirde tutulamaması, tanıtım, pazarlama ve reklam araçlarının etkili bir şekilde kullanılamaması, rekreasyonel uygulamalar için gerekli, olan bütçenin ayrılabilmesi ve bu uygulamaların belirli bir kişiye bağlı olarak ilerlemesi vb. sebeplerden dolayı Kayseri’de rekreasyonel ve turizmsel eksikliklerin olduğu savunulmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Araştırma bulgularımızın sonuçları, yerel yönetimlerin rekreasyonel alanlarını etkin bir biçimde kullanarak kişilerin boş zamanlarını değerlendirmelerinin önemli bir konu olduğunu göstermektedir. Yerel yönetimlerin uyguladıkları rekreatif etkinliklerin, dijital platformlar ve

sosyal medya kullanım oranlarını azaltarak, daha aktif ve sağlıklı bir yaşam tarzı gibi olumlu etkileri bulunmaktadır. Bu konuda bazı belediyeler yenilikçi uygulamaları yakından takip ederek örnek bir tutum sergilemekte ve diğer kuruluşların rekreatif uygulamalarını örnek alarak benzer uygulamaları projelendirip kendi bölgelerinde hayata geçirebilmektedirler. Fakat, bazı belediyeler ise bu tür uygulamaları hayata geçirmekte yetersiz kalmaktadır. Sonuç olarak, yerel yönetimlerin sorumlulukları altındaki rekreasyon alanlarını aktif bir şekilde kullanmaları ve kişilerin boş zamanlarını değerlendirmeleri, toplumun yaşam kalitesini yükselten ve bireyler arasındaki sosyal bağları güçlendiren önemli bir rol oynamaktadır. Bu yüzden örnek gösterilen belediyelerin diğerlerine ilham vermesi ve yenilikçi rekreasyonel uygulamaların yaygınlaşması, genel anlamda toplumun refahını artırmada etkili olacaktır.

Öneriler

- Yerel yönetimlerde gerek “Kültür-Sanat Daire Başkanlıkları”, gerekse de “Organizasyon Birimleri” sorumlulukları altında bulunan bölgeler için çeşitli rekreasyonel organizasyonlar düzenlenmektedirler. Bazı belediyelerde bu birimler çok aktif çalışırken, bazılarında daha geri planda kalabilmektedir. Rekreasyonun toplum için öneminden dolayı bu birimler haricinde yerel yönetimlerde rekreasyonel birimler kurulmalı ve bu birimlerde görevlendirilecek personel alanında uzman, eğitilmiş kişilerden oluşmalıdır. Görevlendirilen personele yıllık rutin bir şekilde eğitim ve geliştirme seminerleri düzenlenmelidir.
- Belediyelerin yapacağı rekreasyonel alanların ulaşımı kolay ve hızlı olmalı ve mümkün olduğunca hemen hemen her mahallede rekreasyonel alanlar kurulmalıdır. Bu rekreasyonel alanlarda ücretsiz wi-fi, wc ve otopark hizmetleri sunulmalı ve halka fiyat konusunda güven arz eden belediye himayesinde büfeler kurulmalıdır. Aynı zamanda haftanın belirlenen bir günü halk günü olarak seçilmeli ve bu günde konserler, dans ve tiyatro gösterileri vb. organizasyonlar düzenlenmelidir.
- Dijital bağımlılık ve sanal iletişim vb. faktörler halkın rekreasyonel etkinliklere katılımlarını en fazla etkileyen unsurlardır. Yerel yönetimler, halkın rekreatif etkinliklere katılımlarını engelleyen benzeri faktörleri araştırmalı, analiz etmeli ve bu faktörleri ortadan kaldıracak uygulamalar geliştirmelidir.
- Yerel yönetimler, her yaştan, her cinsiyetten vatandaşın rekreatif etkinliklere ulaşabilmesini kolaylaştıracak uygulamalar planlamalı ve hayata geçirmelidir.
- Yerel yönetimlerin çalışma prensiplerinde rekreasyon bilinci oluşturulmalıdır.

• Günümüzde sosyal medya platformları belediyelerin halka ulaşmasının en kolay yollarından biridir. Sosyal medya sayesinde çok kısa sürede çok büyük kitlelere bilgi aktarılabilir. Yerel yönetimler, sosyal medya hesaplarını aktif kullanmalı ve geri dönüşlere önem vermelidir. Teknolojinin yakından takibi ile değişim ve gelişmeleri analiz etmelidir.

KAYNAKÇA

- Ağılönü, A., Mengütay, S. (2009). Yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetleri ve model belirleme. *J Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 160-176.
- Alexandris, K. (1998). *Patterns of recreational sport participation among the adult population in Greece*. Retrieved from. 2(2), 1-3.
- Ardahan, F., Lapa, T. Y. (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. *J Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 129-136.
- Aydın, İ., Yaşartürk, F. (2017). Fitnes katılımcıların rekreasyonel etkinliklere yönelik motivasyon düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *J Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(Special Issue 2), 142-152.
- Aylan, F. K., Şalvarcı, S. (2018). Kent turizmi açısından rekreasyon alanlarının önemi: Konya temalı parklar örneği. *J Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* (3), 49-62.
- Çuhadar, A., Yusuf, E., Demirel, M., Demirel, D. H. (2019). Bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin incelenmesi. *J Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 153-161.
- Demirezen, B. (2020). *Turizm odaklı bölgesel kalkınma: Kayseri ili örneği*. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Diener, E. (1984). Subjective Well-Being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-569.
- Erbaş, A. E., & Salt, E. (2020). "Rekreatif alan" ve "rekreasyon alanı" kavramlarının mekânsal planlar bağlamında değerlendirilmesi. *Journal of Awareness*, 5(1), 13-26.
- Eygü, H., Kılınç, A. (2020). Yaşam memnuniyeti üzerinde etkili olan faktörlerin araştırılması: Kayseri ili örneği. *J OPUS International Journal of Society Researches*, 16(29 Ekim Özel Sayısı), 3591-3618.
- Karakan, H. İ., Ertaş, Ç., Çolak, O., Yurtman, S. (2021). Yerel Halkın Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Çalışma. *J Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 557-569.
- Karaküçük, S., Başaran, Z. (1996). Stresle Başa Çıkmada Rekreasyon Faktörü. *J Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(4), 55-64.
- Kartal, M. (2015). *Gaziantep Şehrinde Rekreasyonel Faaliyetlerin Dağılışı*. (2015 Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçyiğit, M., Yıldız, M. (2014). Yerel yönetimlerde rekreasyon uygulamaları: Konya örneği. *J International Journal of Sport Culture Science*, 2(Special Issue 2), 211-223.
- Lapa, T. Y., Elif, K., Günbayı, İ. (2018). Türkiye’de yapılan rekreasyon araştırmaları: Sistematik bir derleme. *J Spor Bilimleri Dergisi*, 29(2), 87-102.
- Metin, T. C., Kesici, M., Kodaş, D. (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları. *J Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 8(30), 5021-5021.
- Mutlu, İ., Yılmaz, B., Güngörmüş, H. A., Sevindi, T., Gürbüz, B. (2011). Bireyleri Rekreasyonel 1ı Egzersize Motive Eden Faktörlerin Çeşitli Değişkenlere Göre Karşılaştırılması. *Selçuk University Journal Of Physical Education And Sport Science*, 13(1), 54-61.
- Öniz, M., Göçer, İ. (2021). Egzersizin Bazı Üreme Hormonları Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *J Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 24-44.

- Örel, M. Z. (2021). *Rekreatif amaçlı yaz spor okullarına katılan erkek ve kız öğrencilerin katılım motivasyonlarının incelenmesi (Kocaeli örneği)*. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi,
- Özer, Ş., Erden, E. (2010). *Kongre turizmi ve Kapadokya bölgesindeki otel işletmelerinin kongre hizmetleri yönetiminin incelenmesi: Kayseri ve Nevşehir ili örneği*. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme. *J Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Parr, M. G., Lashua, B. D. (2004). What is leisure? The perceptions of recreation practitioners and others. *J Leisure Sciences*, 26(1), 1-17.
- Passmore, A., French, D. (2001). Development and administration of a measure to assess adolescents' participation in leisure activities. *J Adolescence*, 36(141), 67.
- Pearson, Q. M. (2008). Role overload, job satisfaction, leisure satisfaction, and psychological health among employed women. *J Journal of Counseling Development*, 86(1), 57-63.
- Sevin, H. D., Kübra, Ş. (2019). Öğretmenlerin rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri ile yaşam mutluluğu ve iş performansları arasındaki ilişki. *J Dini Araştırmalar*, 22(55), 213-232.
- Temel, C. ve Akyol, E. (2016). Spor tesislerinden spor organizasyonlarına: Türkiye’de büyükşehir belediyelerinin rolü. *İnsan Bilimleri Dergisi*, 13 (3), 3711-3719.
- Tez, Ö., Doğan, Ö., Yavaş, Ö., Erkaya, E., Tavazar, H., Güzel, P. (2014). Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyon hizmetleri (İzmir ili örneği). *J International Journal of Sport Culture Science*, 2 (Special Issue 1), 511-524.
- Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve rekreasyon terapisinin yaşam kalitesindeki rolü. *J Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 248-252.
- Ustalar, A., Şentürk, A., Gümüşgöl, O. (2021). Antrenörlerin Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi. *J Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 448-468.
- WEB 1. (2022). Anadolu Harikalar Diyarı. Retrieved from <https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-183327/anadolu-harikalar-diyari.html> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 2. (2022). Kayseri Eğlence Yerleri 2022. Retrieved from <https://www.kayserigezi.net/kayseri-eglence-yerleri/ali-dagi-yamac-parasutu-169> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 3. (2022). Kayseri Erciyes Dağı 2022. Retrieved from <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9900/kayseri-erciyes-dagi.html> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 4. (2022). Erciyes Zirve Tırmanışı. Retrieved from <https://www.kayserierciyes.com.tr/aktivites/Aktivite?id=3&lng=1#:~:text=ERC%4%B0YES%20Z%C4%B0RVE%20TIRMANI%C5%9EI&text=T%C3%BCrkiye%27de%20ilk%20kez%20Kayseri.profesyonel%20da%C4%9F%20rehberleri%20e%C5%9Fli%C4%9Finde%20s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BCI%C3%BCyor> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 5. (2022). Discover Erciyes. Retrieved from <https://kayserierciyes.com.tr/aktivites/Aktivite?id=1&lng=3> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 6. (2022). Konya'da Yapılacak Şeyler. Retrieved from <https://blog.biletbayi.com/konyada-yapilacak-seyler.html/> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 7. (2022). Kültür Sanat Konya. Retrieved from <https://www.konyakultursanat.com/> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 8. (2022). Nevşehir Aktiviteleri. Retrieved from <https://otelleri.net/nevsehir-aktiviteleri.htm> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 9. (2022). Şifa Merkezi Kozaklı Termalleri. Retrieved from <http://www.kozakli.gov.tr/sifa-merkezi-kozakli-termalleri> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 10. (2022). Gaziantep Aktiviteleri. Retrieved from https://www.tripadvisor.com.tr/Attractions-g297998-Activities-Gaziantep_Gaziantep_Province.html (Erişim Tarihi: 27.08.2022).

- WEB 11. (2022). Gaziantep'te Nereye Gidilir Sorusunun Cevabı. Retrieved from <https://onedio.com/haber/gaziantep-te-nereye-gidilir-sorusunun-cevabi-gaziantep-e-gittiginizde-mutlaka-gormeniz-gereken-20-yer-1006682> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 12. (2022). Muğla'da Gezilecek Yerler. Retrieved from <https://www.enuygun.com/bilgi/mugla-da-gezilecek-yerler/> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 13. (2022). Fethiye'de Görülmesi Gereken En Güzel 10 Yer. Retrieved from <https://seyyahdefteri.com/fethiyede-gorulmesi-gereken-en-guzel-10-yer-mugla/> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 14. (2022). İzmir Merkezde Doğaya Karışabileceğiniz 5 Enfes Yer. Retrieved from <https://www.turna.com/blog/izmir-merkezde-dogaya-karisabileceginiz-5-enfes-yer> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 15. (2022). İzmir'de Yapılacak Şeyler. Retrieved from <https://blog.biletbayi.com/izmirde-yapilacak-seyler.html/> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 16. (2022). İzmirde Gezilecek Yerler. Retrieved from <https://www.enuygun.com/bilgi/izmir-de-gezilecek-yerler/> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 17. (2022). Kocaeli'de Gezilecek Yerler. Retrieved from <https://www.enuygun.com/bilgi/kocaeli-de-gezilecek-yerler-1/> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 18. (2022). Kocaeli'de Bir İlk/İlk Rekreasyon Alanı Yapılıyor. Retrieved from <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2021/03/24/kocaelide-bir-ilk-ilk-ozel-rekreasyon-alani-yapiliyorm> (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- WEB 19. 5393 sayılı Belediye Kanunu <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf> (Erişim Tarihi: 20.06.2023).
- Yaşartürk, F., Yılmaz, H. (2019). Rekreatif etkinliklere katılan kamu personellerinin iş stresi ve serbest zamanda algılanan özgürlük düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *J Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 1325-1335.
- Yayla, Ö., Çetiner, H. (2019). Boş zamanların değerlendirilmesinde etkili olan faktörlerin boş zaman tatminine etkisi. *J Turizm Akademik Dergisi*, 6(1), 219-228.
- Yerlisu Lapa, T., Ağyar, E., Bahadır, Z. (2012). Yaşam Tatmini, Serbest Zaman Motivasyonu, Serbest Zaman Katılımı: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri Üzerine Bir İnceleme (Kayseri İli Örneği). *J Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 53-59.
- Yıldız, M., Sahan, H., Tekin, M., Devecioglu, S., Yarar, D. N. (2012). Examination of recreation levels of university students with regard to various variables. *J Procedia-Social Behavioral Sciences*, 46, 320-325.
- Zengin, E., Öztaş, C. (2008). *Yerel yönetimler ve spor*. Paper presented at the *Journal of Social Policy Conferences*, 55, 49-78.